Nr. 4. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu conceda ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 27|15 Ianuariu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

1253—1867.

Publicatiune.

In legatura cu emisiulu guberniale ddto. 9 l. c. Nr. 361, la intielesiulu ordinatiunei inaltului presidiu alu cancelariei reg. aulico-transilvane din 12 l. c. Nr. 146, se face cunoscute dreptu cinosura mai la vale unele determinatiuni pentru punerea in lucrare a schimbariloru legei pentru intregirea armatei, ce se coprindu in ordinatiu imperiale din 28 Decembre an tr., reservandose pe mai incolo urmandele dispusetiuni.

1. La intregirea acést'a de armata sunt chiamati numai junii nascuti in anii 1846, 1845 si 1844, cari dupa emisiulu gubernialu ddto. 18 Octobre an. tr. Nr. 23835 inca sunt chiamate, va se dica, nascutii din anii 1843 si 1842 nu suntu si mai incolo chiamati la intregirea acésta de armata, ei nu mai suntu obligati la servitiulu militariu, candu se afara casulu acela, candu unu obligatu de a militá, din aceste dóue clase de etate, s'ar fi detrasu pana acum nelegalminte dela insirarea in óste, in care casu se va supune inrolarei dupa § 45 din legea pentru intreg. arm. ddto. 29 Septembre 1858 si cei pana la anulu 1832 inclusive nascuti.

2. Eliberarile dela obligamentulu de a intrá in armata, care se baseza pe §§ 18 pana inclusive 21 la 18 din legea pentru intreg. arm. precum si eliberarile care corespundu acelei in privintia concediloru dupa [illegible] pré inalte ce se coprindu in colectiunea despartiementului ordinatiuniloru suplimentari 1 Nr. 14, 15, 16, 17, 18 si 19, au de a incetá deja pentru tóte casurile pentru intregirea de armata din acestu anu, unde dechiararea de eliberatu ce s'a facutu la nescine conformu § 26 din legea intreg. arm. prin deregatorii a respective de inrolare, in diu'a presentarei intimatiunei ofitiose a ordinatiunei imperiali din 28 Decembre an. tr. la acesta deregatoria — inca nu a ajunsu implinirea cerintieloru ce se pretundu in § 28 din legea de intreg. a arm. pentru valorea ajunsa in potere de lege, a nouei eliberari dela militia. (ad. déca eliberarea nóua n'a fostu deplinu eleptuita dupa cerintie R.).

3. Spre a se póte considerá inse relatiunile familiari ale acelora, cari dupa determinatiunile legáli cuprinse in punctele mai de nainte, au fostu eliberati dela obligamentulu de a intrá in óste, inse dupa ordinulu pré inaltu, ce sta acum in potere de lege, nu se mai potu, li se concede eliberarea avuta pana acuma si sub validitatea acestui nou prescrisu, déca mai inainte de diu'a observata in punctulu mai susu, s'au casatoritu si déca soci'a séu unu copilu le mai este in viétia, in casulu acest'a inse se presupune totodeuna, ca-ci au de a documentá preste totu implinirea conditiuniloru acelora, dela care, dupa prescrisele de pana acuma, a depinsu recunóscerea titululai de eliberare.

4. Pretensiunile ce se facu pentru eliberarea dela militia dupa punctulu 19 si 21 din legea intreg. de arm. au de a se pertraptá de acum incolo dupa valórea determinatiuniloru § 13 din legea acést'a si dupa pré inalt'a resolutiune din 6 Octobre 1860 (ordinatiunea suplimentare despartiementulu 1 Nr. 9) in care casu are de a se considerá cu acuratetia, cá dela eliberarea competitoriului se depinda in adeveru sustienerea parintiloru, mosiloru séu fratiniloru si ca eliberarea se nu se concéda in casulu acela, candu economi'a si fara de eliberarea competitoriului se póte portá prin lucratori tocmiti, putendose in chipulu acest'a sustiené parintii, mosii séu fratinii lui.

5. Fiindcá nici pana acuma din titulu de cassatoria dupa punctulu 4 in § 13 din legea intregirei de armata nu s'au concesu eliberarea celoru ce se afla in a trei'a clasa de etate, nu se mai póte concede un'a atare eliberare, de aceea decade cu totulu predisulu titulu de eliberare, déca nu cumva, la presupunurea satisfacerei celoralalte conditiuni, s'ar fi incheiatu casatori'a din partea unui june ce se afla deja in a trei'a clasa de etate, inainte de diu'a mentionata la punctulu doi din emisiulu de facia.

6. Tacsele ce s'au depusu conformu prescriseloru pentru eliberarea de a intrá in óste séu pentru demiterea din acea, déca au urmatu pana la diu'a determinata in punctulu doi din acestu emisu, suntu de valórea §§ 3 si 9 din prescriptiulu de substitoire ddto. 21 Februariu 1856 asiá, incatu acel'a pentru care s'a depusu tacs'a, este eliberatu de totu si pentru totudeuna dela ori si ce servitiu militariu prin urmare acum, dela servitiulu de linia de siese ani si obligamentulu de reserva asemenea de siese ani.

7. Cu respectu la acei individi, caror'a mai inainte de diu'a amintita la punctulu doi alu emisiului de presentu, li s'a concesu, deja spre scopulu eliberarei dela militia séu a demiterei din óste, depunerea tacsei, si atunci are de a remané in valóre atare concesiune, déca si nu s'ar fi petrapitatu eliberarea séu demiterea in diu'a acesa, inse pre langa conditiunea acesa, ca depunerea tacsei se se fi efeptuitu in laintrulu terminului otariu spre acestu scopu.

8. Din titulu § 21 la 18 (§ 42 la d) din legea pentru intregirea armatei nu se mai concede demiterea din óste, de acesa dupa manipulatiunea observata dupa prescriptele de pana acuma au de a se concedia doraminte de acum incolo toti ostasii, carii au ajunsu in relatiunile commemorate in punctulu 9 la g) din ordinatiunea imperiale, déca aceia ostasi se afla in servitiulu locale.

9. Acei, carii pe bas'a punctului 7 alu ordinatiunei imperiali ddto. 28 Decembre 1866 intra de voia buna in óste cu scopu de a se folosi de favorisarea cá ócieri de reserva, trebue se corespundia conditiuniloru determinate in § 2 din legea pentru intregirea armatei si respective celoru determinate in punctele 1 si 7 a ordinatiunei imperiale, [illegible] numai pentru obligamentulu legale de linia si reserva (punctu 4 din ordinatiunea imperiale) si numai pentru infanteria, venatori si cavaleria.

Spre esaminarea calificatiunei competitoriului pentru memorat'a favorisare, este indreptatitu comandantele acelui corpu de trupe, la care a intratu respectivulu.

La insinuarea verbale séu in scrisu au de a se aduce:

a) Documentarea despre etate,

b) invoirea tataseu, séu a tutorului,

c) testimoniile despre studiele facute, si in fine

d) in casu, candu nu se cere intrarea nemidilocitu dupa absolvarea studieloru, si unu testimoniu ofitiosu de moralitate.

Din siedinti'a reg. Guvernu transilvanu tenuta la Clusiu in 16 Ianuariu 1867.

Crenneville m. p.

Gruz m. p., secret.

† Scire trista!

„Ofiolulu parochialu gr. cat. alu Bistritiei, face prin acésta cunoscutu, cumca amatulu séu Nestore diecesanu

Ioane Maieru

parochu si archidiaconu gr. cat. alu Bistritiei, assesore consistoriale Gherlanu, comisariu delegatu la tribunalulu matrimoniale diecesanu si inspectore alu scóleloru districtuale, — dupa unu morbu de 15 dile, astadi in 9 Ian. st. n. 1867 1/23 óre demineti'a — impartasitu fiindu cu St. Taine a moribunditoru — a adormitu in Domnulu, in alu 85 anu alu etatei sale ér' a preutiei alu 62.

Remasitiele pamentesci se voru inormentá in cemeteriulu gr. cat. besericescu in 11 Ian. st. n. a. c. la 10 óre antemeridiane prin chorulu preotimei sale subalterne, la ce toti amatii si cunoscutii cu onóre se invita.

Bistritia 10 Ian. 1867.“

Asteptamu unu necrologu demnu de umanitatea si virtutile acestui nestore, carui multi au si dice cu simtiu de reverintie si multiamita Fia'i tieren'a usióra si memori'a neuitata!

Brasiovu 25 Ian. Pre candu decurgea in 23 servitiulu inmormentarii senatorului Constantinu Ioanu Nr. alu acestui loi era esitu de sub tiparitu, de acesa nu s'a memoratu nimicu despre acea solenitate funebra. Bine dice fói'a germana de aici, ca unu conductu ca acesta nu s'a vediutu de multi ani in acésta cetate. Ca facliie, musica militara n'au lipsitu, ca tóte auctoritatile bisericesci, civile si militare au asistatu, cá representantii'a comunala, gremiile negutiatoresci si corporatiunile industriariloru, tinerimea scolastica cu flamurele sale au facutu parte din conductu, acestea tóte s'aru poté intielege órecumcum din pusetiunea sociala a repausatului; ca inse mille de poporu de ambele secse din cetate si din cateva sate vecine fara diferintia de nationalitate si confesiune impluseru tóte stratele pe unde trecú conductulu pana la biseric'a de sosu unde se sfla mormentulu familiei Georgie Ioanu, acésta impregiurare si ordinea ecsemplara ce s'a observatu fara nici o intrevenire, sunt cele mai invederate probe de popularitatea repausatului Const. Ioanu, si de iubirea de care se bucura la tóte clasele. —

— La petitiunea celoru 1493 romani transilvani. „Korunk“ din Clusiu observá (Nr. 8) in batasia de jocu, ca nu s'a indoitu nici odata, cumca intre unu milionu de romani se voru afla si 1493 carii voru simti asié precum se scrie in acea petitiune. Adica cá si cum ar dice: 1493 insi nu representa natiunea romanésca, éra de acésta suntemu noi siguri pe alte cale. — S'a potutu observa, ca ambele foi maghiare din Clusiu cá de dóua luni incóce s'au interessatu multu de certele escate intre vreo 10—12 romani prin foile publice, éra candu li se parú si loru cá si la acea dutiena de romanasi cá din petitiune si audintia se va slege nimicu, se bucurara fórte si strigara alaturea cu ceia: fiasco, fiasco. Acum érasi ca nu mai póte fi vorba de nici unu fiasco, acum candu se pare cumca si foile maghiare aflara pe ce cali manecá petitiunea romanésca si unde ajunse, hei acum acei 1493 insi nu sunt representantii natiunii romanesci. Dara, dieu ei nu sunt, inse tocma ei ceru cá se li se dea representatiunea tierii, adica diet'a Transilvaniei si intreberea este numai, déca cererea loru corespunde la dorintiele natiunii romanesci si chiaru la dorintiele altora.

A cere in acesta tiéra fusese pana acum opritu numai romaniloru. Candu ceruse episcopulu Micu'u in dilele Mariei Teresiei dreptori natiunale, fusese silitu a fugi si a se ecsila pe sinesi in strainatate, pentru cá se nu fia aruncatu in temnitia. Episcopulu G. Maioru in dilele lui Iosifu II. a fostu silitu totu din acea causa a'si parasi scaunulu si a se retrage in monastirea dela Alb'a Carolina. Episcopii Ioanu Bobu si Gerasimu Adamovici au fostu amerintiati cu actione fiscala pentru supplex libellus valachorum asternutu la imperatulu Leopoldu II. si la diet'a din 1791, din care causa cela trebui se 'sio retraga (Gerasimu intr'acesa repausase). Ioanu Lemeni si Vas. Moga in 1834 n'au potutu strabate cu petitiunea loru, pentrucá boierii tierii le amerintiara cu tóte relele. Petitiunea lui Vas. Moga din 1837 combatuta de cativa membrii si universitatii sasesci fù delaturata prin dieta. Petitiunea ambiloru episcopi dela 1842 care a costatu pe Moga cinci mii fiorini, éra pe Lemeni 200 fl si o multime de prandiori grase, fù data la o comisiune sub presiedintí'a unui grafu, carele o traganá de ici pana colo, in catu ajunseramu cu ea in revolutiunea din 1848.

Toti acei barbati aici enumerati su fostu episcopi, unulu din ei si baronu, alti trei consiliari intimi si monarchului, éra nu privati, si ce au folositu natiunii rangurile loru?

Dela revolutiune incóce mai suferitu si pe romani cá se céra, séu cum s'a disu in dilele

din urma, „se cersească la Koldulni, betteln". Numai la 1850 dise unulu din ministrii catra unulu din episcopi: Bine parinte, pana candu iti vei mai face prea santu'a ta trêba cu acesti ómeni neodichniti, cu acei Parteigänger? Din acelu momentu episcopulu fù desarmatu, paralisatu. Éra in anulu tr. unu magnatu órecare locuitoru in Viena propuse cá se traga in cercetare criminala pe acei romani cari — provocasti de alti romani — cutézá a cere ceva in numele loru. Ci Ddieu nu ajutá acelui omu bunu; elu fù respinsu catu colo prin o mana tare si bratiu insitu.

Éca inse cum se respecta pentru romani dreptulu de a petitiona; éca ce au voitu acei 1493 romani astadata in linî'a prima: se arate lumii, ca in ei mai monsrchulu nu le va denega nici astadata dreptulu de a cere.

Déca si cere adunari cá cele din Blasiu, Orlatu, Naseudu dela 1848, boierii tiar dise ca esci revolutionariu si aru chiama tunuri si baionete in contra ta. Déca cersesci pentru congresu, séu esci respinsu catu colo, séu ti se da cate o adunare din membrii denumiti, pentru cá se te faca de obieptu alu satirei altoru popóra.

Unu Salzburg, unu Görz, Gradiska, o Dalmati'a si unu Triestu isi au dietutiele loru, in care'si vérsa amarulu inimei si ceru — alias cersiescu — cate simtu ca le trebuesce. Dóua milióne locuitori si Transilvaniei se nu mai fia suferiti nici a se aduna nici a cere? —

Nu'i sunt de ajunsu lui „Korunk" 1493 cersitori din tóte clasele popolului si atati fruntasi? Ei bine, nu incodoinu ca redactoriulu lui „Kor.", carele a scrisu istori'a Transilvaniei si colege ne'ncetatu la documente istorice, are pana astadi la mana atatu copi'a celoru dóua note presidiale tramise mitropolitului Siulutiu de dato 2 si 15 Nov., catu si cerculariulu archiepiscopescu gr. res. din 24 Oct. (5 Nov.) tramisu protopopiloru, carora li se porunciesce a investiga strinsu asupra totororu cati aru lua parte la petitiunea proiectata. Unguri se tiena pe sine mai curagiosi de catu romanii; de aceea ne adressamu catra K. cu intrebarea: Candu episcopii si superintendentii loru inca n'au scosu in cerculare si carti de aturisania in contra unoru barbati de incredere de si loru si din cestiune curatu politica séu nationala aru face cestiune de concordatu, óre cate subscriptiuni aru castiga, mai alesu candu ei nici n'aru alerga dupa ele? Ao nu scie redactoriulu lui K. cu insémna a tero isa? Elu e nascutu din Turd'a, unde si are pe rudeniile si conecsiunile sale; pe acestu temeiu densulu merse pe timpulu alegeriloru pestane la locuitu nascerii, candida alaretores cu br. Huszár si Tisza, inse ce pati? Chiaru concetatienii sei ilu luara pe fuga infruntandu'lu pentruca elu, omu din poporu, cutezá a se masura cu magnati cá Huszár si Tisza. Éca servilismu neasemenatu mai mare decatu la romani. Dn. Kovári se póte mesura oricandu si in scintia si in alte calitati eminente cu numitii doi boieri; ce tolosu inse, ca si elu este numai unu „simplu privatu, unu jurnalistu si póte unu advocatu, séu unu bietu de fabricantu", éra nu baronu, n'are chei de auru, nici cavaleri; — deci afara cu democratulu si cu demagogulu. Uitat a dn. Kovári ce a patitu elu cu grafii si baronii sei inainte cu vreo doi ani, pre catu timpu mancá cersesie dintr'unu castronu cu ei? Aduca si aminte de afacerea sa cu grafii D. Telcki, I. Bethlen etc. Alle totnodata, ca la romani inca se face cate o incercare de a straplanta intre si spiritu boieresco, ca inse romanii pana acum n'au suferitu o fericire ca acésta, ci o lasara celoru cari o au, impreuna cu ciocoi loru. Se créda dn. Kovári, ca pre catu timpu in acestea tieri voru mai predomni desiuchiatele idei, cumca aristocrati'a este totulu, éra clasea midilocia si tieranimea sunt poritatórele loru de sleptu, argatii si postilionii ei, pe atata nici libertatea legala nici dreptatea cu ochii nostrii nu o vomu vedea.

„Debatte" acea aristocrata ungurósca imbracata pentiisce afla érasi in batasie de joce, ca natiunea romanésca consta éca asié numai din — popi, pentruca nitate, prea multi preoti s'au subscrisu la petitiune. Adica acea boieróica din cine vrea se conste natiunea romanésca? Neaparatu din boieri si din ciocoi? Fórte multiamimu dnei intr'acea „Debatte" n'a cititu numele celoru subscrisi la plenipotentia, ii póte inse afla in cancelari'a r. e Ungarici, pentruca pre catu unu afiatu, s'a tramisu si a colo cate o copia oficiala. Déca inse „Debatte" vrea se scia cine este natiunea romaneasca, n'are decatu se provóce pe patronii sei a nésca, n'are decatu se redeschida dieta pe te se invoi cá se se mai redeschida dieta pe te se invoi cá se se mai redeschida dieta pe te se invoi cá se se mai

rati pana a nu sosi ordinatiunea imp. din 28 Dec. au. tr. si voru avé viéuno pronucu séu le va trei soci'a. Tacsele depuse pana la din'a publicarii voru avé succesu a liberá de servitiulu de linia si de obligatiunea de reserva. Studentii, cei ce vréu a intrá pre unu anu de voia buna au se intre numai la infanteria, venatori si cavaleria. Esaminatoru va fi comandantulu corpului de armata, in care intra. Acest'a va judecá despre calificarea celui intratu, déca poté fi respectatu la denumirile de oficiariu de reserva. Candu se insoiintiésa in scrisu séu verbalu, trebue se dovedésca a) etatea prin testimoniu de botezu, b) consimtiementulu tatalui séu alu tatorului, c) testimoniale despre studiale percurse, d) déca intrarea nu se cere indata dupa absolvarea studiului, se cere si unu testimoniu de moralitate dela deregatorii.

— In Vien'a se voru aduná, dupa cum se crede, toti gubernatorii din provincii spre a asistá la unu consiliu ministeriale in caus'a stariei presente a lucrurilor.

— Ajutória pentru artisti. Din cele 25.000 fl. v. a. cari se preliminasera in bugetulu pe an. 1867 se voru dá cu escriere de concursu ajutória la artistii meritati din Ungari'a si escrierea de concursu in caus'a acést'a a venitu dela cancelari'a locotenentiei Ung. Petitiunile aspirantiloru se potu dá pana la 10 Martiu a. c. la locotenentia.

Prag'a 10. Ianuariu 1867.

Multe de tóte. Ve-ti sci si dvóstra, cà pre la s. serbatori ale nascerei Domnului — dupa datin'a germaniloru si a altoru popóre — fiii celi buni capata dela parenti ori dela alti binevolitori si sci o donatiune, asia numitulu „Christkind." Totu au asteptatu cu micu cu mare se védia, ce le voru aduce s. serbatori. Cugetati dor ca nu s'a representatu Christkindulu speratu? ba a venitu dieu inca de repetite ori. Celu de sutanin au fostu inchiderea dietei bohemiloru, in care partid'a cechésca au fostu in maioritate — dupa dreptu — spre dorerea germaniloru centralisti. Dup'acea au venitu alu dreilea Christkind, ingrozitoriu, care se numesce germanu, dupa care nemenea nu e eliberatu dela mihtia; si in urma au devenitu inalt'a patenta din Ianuariu cà „Neujahrsgeschenk" (auveniru de anulu nou), care convoca extraordinariulu senatu imperiale (ausserordentlicher Reichsrath) pentru provinciele cislaitane. Croatii fiendu cà-su mai departisioru de capitala nu au potutu capatá „Christkind," ci au debenitu se se indestulésca cu „Neujahrsgeschenk," care e inchiderea seau amanarea dietei croatice ad Kalendas graecas. D-vostra inse sunteti, norocosi (?) ca ati capatatu mai de multu proiectulu unirei cu Ungari'a, care aduce cu sene nemicirea totale a natiunei romane si pierderea autonomiei Transilvaniei, cu arta ocasiune dar' numai legea nóuei reorganisari de armata vi s'a potutu impartasi, fiendu ca toto celu, ce vi sar' fi mai potutu dá au premersu mai de multu!! — Inchiderea dietei bohemesci a facutu sange rece in cechi, precum si convocarea la senatulu imperiale, botezatu estraordinariu, acest'a se pare a fi asemenea cu pip'a unguréncului, care bantuiesce pe botezat'o lulea!

Se vedemu ce prospecte au cu Reicharatulu?

Cehii in opunerea din resporteri cà unii, cari se opunu centralisarei si dualismului, si neve se crede, ca alesii cechiloru si voru ocupá scaunele in senatu cam de asta parere au si celialti slavi; de unu cuniva voru formá cei maioritatea, si atunci inca numai au hoo se voru duce (?). Se planga tare in contr'a centrului Belcredi, acusandulu, ca e dualistu mare, ce nu au sperato dela unu constitutiu alu loru.

„Sloveno" organulu nationalu alu slaviloru din Carinthi'a, dupa ce se plange in contr'a nedreptatiloru si a dualismului croitu, dice: „poterea vitale a ce loru 17 milione slavi nu se póte nemici; intre slavii austrieci nu se dau margini despartitorie, numésce-se acestea si Lait'a! Barbatiloru nostrii Nazlag, Totusu etc. nu le este liertatu a siedé in Reichsrathu in care nu se afla si Strosmaie., Stratimirovic, Rieger etc. Tóte natiunile slavice din Austri'a, debue se calatorésca pre un'a si acceasi cale, cà se-si asecuresc natiunalitatea si libertatea!"

Da ce e mai curiosu? Scimu ca diet'a Austriei interiore si D. Kaiserfeld in diet'a din Gratz si altii totu Reichsrath au strigatu, si acumu? si germanii vienensi se temu de Reichsrath „N. fr. Presse" si altele toti tremura de frica, ca in senatu voru fi slavii in maioritate si asia „Germanii poporulu celu mai coltu si mai potentu alu imperiului," va fi in minoritate! — Pre cine au indestulitu dar patent'a din Ianuariu? — Nu se póte geci, ne va arestá venitoriulu. —

Diurnalele ergliesesci mi-au spucatu acrisou a critisá politic'a ungurasiloru, óre Dioru cetesce complimentele cari le facu loru englesii chiaru si prin diurnalele oficióse? — Vedeti dar' ca nu numai blasiani si „omeni Gazetei" dicu ca politic'a ungurésca e falsa si legile loru periculóse totororu natiuniloru, ma si imperiului! —

Gramaticele rusesci pre la noi au mare trecere. Multi mi'au pusu intrebarea, ce ungurii invétia limb'a rusésca? — — — Dvóstra veti sci póte mai bene, eu nu scu ce se le respundu! Vedeti la ce idei vinu omenii considerandu politic'a cea antinastrisca a ungurilora! — —

Despre Romani inca retacescu pre sici mari faime, dintre cari voi aminti numai urmatoriele: Diurnalulu „Bohemia" publica in Nrulu 5, un'a corespondintia din Sabiiu in care se scrie: „Ecs. Sale metr. Siaguna i'ar' fi placutu fórte a-si ocupá loculu in casa'a magnatiloru din Pest'a si a vedé pre toti alesii romani a-si ocupá scaunele in diet'a ungurésca; ce inse nu s'a intemplatu, fiendoca romanii ardeleni cu Ecs. s'a metr. Siulutiu in fronte stau pre langa drepturele loru legale din 1863—4 si nu voliescu odata cu capulu unionea cu Ungari'a, si din asta causa nu voru a luá parte in diet'a Pestana. „Gazet'a Transilvaniei" opunmédze barbatesce parerile unionistice a' br. de Siaguna, sperandu autonomi'a patriei si derepturele romaniloru, asemenea face „Concordia" si „Umoristulu" din Pest'a, precum si diurnalele din Bucuresci face imputari Ecs. sale metr. Siaguna, care in „Telegraifulu" seu se incérca la escusá. „Corespundintele nu crede ca Ecs. S'a va recesi cu paterile s'ale unionistice intre romanii antiunionisti. Corespondentele ne mai spune ca Ecs. S'a e serbu de nascere, ce nece ca scriesemu pana acumu, si nu ne vene a crede?". — Aceste le publica „Bohemia," in Nrulu supradisu!

Totu acesto diurnalu in 8 l. c. vorbindu [illegible] totulu alta colore [illegible] ce candu pre tronulu Romaniei siede unu membru alu casei domnitorie din Prus'a, da pre facia, ca-i e frica de principele Carolu, si svatuesce pre regime ca acest'a se indestulésca pre romani, cà se nu aiba causa de a fi lemultiumiti, la care casu ar privi preste Carpati cerundu ajutoriula fratiloru, si atunci ar' vedé Austri'a pre principele Carolu cu Bismark dimpreuna luptandu se in contr'a Austriei! Ore de unde ivoresce de aceste idei? se duca frica „germanii celi potenti" de o mana de romani! Vedeti ce scriu machinà inimicii romaniului! — Noi ne amu bucurá fórte déca ar' ascultá regimulu svatulu „Bohemiei," inse nu de frio'a romaniloru, de care potu dormi linisciti; ci din punctu de vedere a-lu legalitatei, a convenintiei si a umanitatei dè ei romaniului numai acea ce ise cuvene si meritéza dupa lege, ca mai multu nu cere nemenè. —

Ar' urma se mai aniutimu cev'a si despre legea de reorganisare a armatei, care ne obléga pre toti fara escepetiune a fi militari. La acést'a cetesu a pune numai unu intrebare. Scimu cu totii cà d. Deák cu diet'a ungurésca nu recunósce alta patria si natiune de cato „Magyarország" si „magyar nemest," asia dar' déca se va face uniunea Transilvaniei cu Ungari'a si legile din 48 voru intrá in activitate, romanii din intregu imperiu, ce patria se apere de inimicu, pentru ce se-si verse sangele, candu ei nu voru mai avé patria, ci numai jugulu sclaviei??! — Ast'a-i totu ce intrebu, respunda unionistii si toti amicii dualismului! —

Pre candu eram in Transilvani'a mi'a spusu unu Dnu, ca in politica nu se póte luá in consideratiune massa poporului, si numai multimea inteligintiei si poterea materiale a cutarui poporu, si numai cepa aceste se póte impartasi cu beneficii! — Ei, dar' si greutatile ar' debui se se imparta dupa inteligintia si potere materiale; ce nu se intempla, fiendoca legea contributionei si ces militaria documentéza contrariulu! — Au dor' intentiunea regimelui e, cà unu poporu, care statu materialmente catu si spiritualmente e mai debilu, din causa subjugarei trecutului, se fia si in venitoriu mai tare asupritu, cà se se nemicésca cu totulu, in loco de a-ise dá privilegii, cà se póta inaintá, de oracce si s. scriptura asia dice, cà pre celu mai debilu se-lu ajuti! — Dupa parerea dlui mieu si a' totororu celora de o parere cu dlui, meritele nu au nice o valóre pre acestu pamentu? tristu lucru! —

In fine se ve mai spunu si ceva mai ridiculu. Din intemplare mi-veni la mana „Leipziger illustrirte Krieg-Zeitung" din anulu 1854, de pre tempulu bataliei dela Crimea, in care unu corespundinte din Bucuresci intre altele scrie si urmatoriele: „Insemnatates care o au Principatele dunarene pentru Germani'a inca nu s'a lustu in consideratiune destulu. De si in anulu 1777 Bucovin'a cea de 176 miluri patrate si in 1812 o parte mare a Besarabiei 400 miluri □ s'a despartitu; totusi ambele provincie (Romania de sudi) posiedu unu contingentu, care e mai catu diumetate monarchi'a prusésca (pre atunci). Aceste posiedu unu pamentu fórte fruptiferu cu o clima moderata si fluvii navigabile. Pre lunga o economisare buna potu deveni aceste provincii cà se fia cele mai avute tieri ale lumei si acomodate pentru colonii germane (!!). La tóte intemplarea aceste potu servi de tergu bunu produceloru nóstre si in casu de lipsa ne potu ajutá cu bucate si vite!"

Vedi ce-ti e nesmtiulu! elu numai de acea se ingrigesce, unde se se póta incuibá mai bene, ar' duce si in fremós'a Romani'a colonii germane! — Tieneti mente ca acést'a o voru cerce-o omenii acesti'a, cu atatu mai vertosu, ca cu Americ'a se pare a o fi gatatu; dar' am eu speranza, ca constitutiunea Romaniei le va dá preste ghiare, si voru fi siliti a remané pre langa cartofi loru si panea cea de ovesu, ca dieu pane de grano nu ne face pre sici de locu incomodatate! — — p.

Cronicu esterna.

Resbelu séu pace din caus'a orientale? Ast'a e intrebarea dilei atato prin diurnale catu si in cercurile mari si mici si nemine nu crede in pace, dar' nici cutédia a predice resbelu. — Deci se insiramu fapte si dechiarari, din care potemu judecá, care din dóue ne sta mai siguru dinsinte. Intetirile armarii si reformarii in armate, latirea obligatiunii la servitia ostasesci prin sistema séu prin armari generali, e o caracteristica a timpului, care nu ne lasa la indoiéla, cà trebue se amenintia unu viforu in relatiunile europene, pentru a carui intimpinare vréu tóte statele a contribui cu contingentele poteri sale, pentrucà se nu le amenintie o catropire, o destramare neprevedeuta. — In orientu se destasiura acestu procesu cu repedinne. Turci'a, cà cum ar fi intr'o stare desperata de a se mai sustiené, a dechiarato potororilora, ca e silita a si reochiama reservele, ad. 150.000 redifi; mai lipsesce numai chiamarea basibosuciloru séu a voluntariloru suptu arme si ea va fi armata intocma cà si suptu resbelulu din Crimea. Acum lasandose crestinii esposi desperatii musulmanilor inarmati, cum pretende Rusi'a fara neci unu amestecu, sangele versatu, macelulu eventualu ar striga resplatire la ceru. Puterile apusene isi punu tóta influinti'a a domoli fortun'a, ce amenintia, pe cale colectiva a poteriloru, cà se provóce pe Turci'a a cere ea o conferintia in caus'a multiomiriii crestiniloru, si Turci'a ar fi gat'a a primi statulu Franciei. Asta intreventiune, vorbindu intre parentese, a maritu infiuinti'a Franciei in Constantinopole, incatu solulu francu d. Bourrée, ce sosi acum, avù o primire preastralucita intempinandose de trasiculu Sultanului tocma la Dardanele si aducandose cu 8 carete de gala lodata la Sultanulu la audientia, ceea ce casiuna pe solulu rusesc a cere dechiarare dela Ali-Pasia min. de esterne despre straordinari'a acésta primire, care'si mantui urechi'a cu respunsulu, ca s'a schimbatu ceremonialulu acum pentru primirea soliloru.

Dar' loculu séu vatr'a, din care se nutresce pornirile insurectionali pentru liberarea de suptu jugulu iataganului celui nedemeritu se afla in Grecia si se nutresce de Rusi'a cu planuiri secrete. —

Ministeriulu celu nou alu Greciei a si inceputu a suflá in spudia. Presiedintele min. Komunuros in cuventarea s'a catra camera imbratiosia caus'a candiotiloru, séu ce vréu a dice urmatórele cuvinte:

„Securitatea publica, precum sciti, nu e in flóre. Auctoritatea legiloru in Grecia a devenitu palida. Starea finantiala e mai trista de catu potemu crede. In tesaurulu statului se afla pucine parale, cu statu mai tare inse sun-

temu inundati, strimtorati de cetornici si creditori, armat'a e plina de scaderi si defecte. Dorinti'a ministeriului e a sustiené relatiunile cu tóte poterile. Cu tóte acestea se afla evenimente, care nu depindu dela activitatea ministeriului. Necadine domina in provinciele vecinasie produse din cause locale, pentru care Grecia nu e responsabilitória, care inse potu aduce periculu pentru ordinea interna si pentru armoni'a in relatiunile esteriére. „Cum se póte, cá poporulu grecescu se remana fara consimtire? (aplause sgomotóse).“ Si descrise apoi miseri'a si golatatea femeiloru si prunciloru, ce sosescu dela Cret'a adaugundu: Nimenea nu ne póte imputá, déca intindemu totu potentiosulu ajutoriu refugiatiiloru, nimenea nu póte pretinde dela regimele grecescu, cá elu se'si neprecunésca drepturile neutralitatii popolului grecescu, candu elu respectéza drepturile intrenationale ale altor'a. Si care regime grecescu, chiaru si candu ar vré, e in stare a le desconsiderá? Posetiunea, in care a aduau rescolarea din Cret'a pe Greci'a nu e fara periculu si chiaru si intrerumperea relatiuniloru diplomatice cu o potere impretinita este posibila.“

— Acésta vorba a min. Greciei justifica tóta temerea celoru ce credu, ca Grecia va inteti resbelulu si cris'a causei orientale.

Min. Franciei d. de Moustier privi acésta vorba a min. Greciei cá unu actu de dusmania in contra Turciei; si Franci'a tramise indata o nota monitória la Aten'a, care revóca in minte ministeriului detorinitele de a pastrá neutralitatea. Asta e simtoma de a sperá pacea in orientu cu vérg'a diplomatica, dar'óre succedeva? Sangele nu se face apa, si votulu adunarii Greciei intaritu si de rege de a consanti unu miliónu de drahme pentru lupt'a nationala, nu póte a nu ecstasia pe greci, elu dovedesce, ca Lucia cu lupt'a nationaliloru de a se incorporá cu Grecí'a poporulu Greciei nu mai póte fi lepasatoriu. Grecí'a dara spriginita de Rusí'a moralicesce si materialicesce nu va potè remané neutrala, candu sangere constinualii ei, despre a caroru eimtiu de libertate si nedependintia cu eroismu admirabilu, dupa cum numai anticitatea strabunilóru loru mai prodnesce, se mira tóta Europ'a. Si din asta parte, cei ce cunoscu cholér'a grecésca si spiritulu de sacrificare, si-si voru aduce amente, ca Garibaldi, care veni la candioti spre a le ajutá a si cluptá libertatea si nedependinti'a, nu pré lesne reteresa, voru tiené, ca fiemur'a lui Garibaldi, fiamu'a votului universalu, e fiamu'a inviorii si a vietii principiului nationalu alu tuturoru popóreloru, si aici damu totu dreptulu barbatiloru din Romani'a, cari strig'a necontenito: atentiune, pregatire, armare, cá Romani'a se'si póta spera neutralitatea si consangenii sei de or si ce tapitori, fia ei romani si in Macedoni'a séu Epiru asupriti. — Din partea acésta dar' nuantiele de pace suntu voiburi disparatórie. —

Rusí'a ne da si mai pucinu prospectu de pace. Am vediutu in Nr. tr., ca Rusí'a pretinde dela poteri, cá elu necidcunu se nu intrevina in orientu, ci se lase pe popórele crestine, cá ele re si ciupte sórtea, ad. se se macelaresca ele cu turculu inarmatu. Pre suptu mana inse Rusí'a e gata de resbelu. Asia ce-timu in „Invalidulu rusescu“, cumca Rusí'a in poterile sale militari numai pentru timpu de pace numera 700.000 ostasi si cumca completarea loru, pentru cá se se póta ajunge la vreunu resbelu, se póte face in 6 septemani. Mai scimu, ca 300.000 pusci de calibrulu nou suntu obiectu exercitiului militariu si alte 300 tunuri de cele trase inca suntu pe gata. Catra Pruti si catra Galiti'a e marsrut'a prega'ita si propagand'a rusésca o vei gasi si scolo lucrandu, unde si ospetá, ca neci o sufiare nu póte rumega si anteri aerulu, planurile si politic'a rusésca. — Iubirea de pace a Rusiei se vede din agitatiunile cele necontenite, cu cari ajuta moralicesce incaierarea causei orientului, pentrucá se se desavólte intr'o rescolare generala de popóre, cá apoi se'si aléga ea poporulu seu. Scimu, ca chiaru si familí'a imperatésca luá parte la representatiunile date in favórea candioteloru si a slaviloru din Turci'a, scimu, ca in Moscov'a s'a adunatu unu felu de sinodu de popi in Ianuariu, cari decretara intre sine, cá se deschida in tóta Rusí'a subscriptiuni pentru insurgentii din Turci'a, pentru candioti, ce suferu lipsa. Diurnalulu de Moscov'a inse spriginesce aceste provocari observandu, ca ajutoriulu materialu e acum deodata ajutoriulu celu mai eficace. Victoriile nóstre cele mai stralucite, dice diurnalu de Moscov'a, n'au resolvatu cestiunea orientala, ci numai o au incureatu. Acum avemu numai a indepartá amestecului strainu, lasandu poporimea in poterile ei, si solutiunea cestiunii ne va reesi. Va se dica, din partea Rusiei nu potemu dormi cu capulu pe perina, cu speranti'a in pace, fiindcea Rusí'a a si inceputu cu demonstratiuni a incuragiá insurectiunea. Chiaru si c. Stakelberg, solulu rusescu atasiatu la cabinetulu vienesu serbá anulu nou intr'o adunare conchiamata statatóre din greci, unde redicá unu toasta cu entusiasmu pentru greci si constinualii din Turci'a.

Prusi'a? In cercurile politice se vorbesce, ca regele s'a dechiaratu, cumca cá se prospereze opulu confederationii de nordu, Prusi'a are lipsa de pace celu pucinu unu anu, si de acea se bucura de espresiunile imperatului Napoleonu dela anulu nou; totusi c. Bismark in siedinti'a din 15 din cas'a domniloru, candu era vorb'a despre imultirea numeruloi deputatiloru cu de cei din provinciile anecsate dechiará francu dela fiesti, ca de frio'a unui resbelu, ce amenintia, se incórda a consolidá cu intetire relatiunile federationii. Cuviutele loi sunto urmatórele: n'ar fi pré bine neci pentru cas'a domniloru neci pentru stato, candu reiepitandu acésta propunere ar provocá unu conflictu nou, pentrucu nu se póte prevedé, óre nu cumva nesce evenimente neasteptate ne voru surprinde in mediuloculu conflictelóru. Nu se póte sci, cum erumpu evenimentele si incatr'o decidu. E mai bine a sta pe scutulu celu potinte alu constitutionalismului; cá atunci potemu cauta si in fruntea viitoriului fara cutremuru. Si mai incolo: nu e prudentu a lasa pré indelungatu deschisu acoperisiulu sicriniului, cu catu se voru consolida mai iute relatiunile tieriloru de noi castigate, cu atatu mai securu, asi dice, mai strinsu potemu se intimpinamu tempestatea cea rea. Regimele se grabesce a constitui federatiunea de nordu, e lucru greu, [illegible] (in amanare). Acésta vorba a lui Bismark, care mai descoperi, ca de cinci ani se pregatise la victoria dela Sadov'a, nu ne aduce neci unu sentimentu de pace duratória, dór' neci pana la 8 Oct. pe candu crede, ca va fini cu constituirea. Tóta speranti'a de pace dar' disce in pregatirile de resbelu, si vis pacem para bellum. —

Aici se mai adaugemu curiósa scire ce o imprascia diurnalelu politicu din Boemi'a, cumca tóte drumurile, calile si puntile care duc catra Prusi'a din Boemi'a sunt ocupate de tierani prusiani inarmati, cari sub cuventu, ca in Boemi'a domina bóla de vite, nu lasa sufletu de omu se tréca in Prusi'a. Curiosulu acest'a e cu atatu mai batitoriu la ochi, cu catu ca neci despre urma de bóla de vite nu s'a auditu nicairi. —

ROMANI'A „Rom.“ Tergoviste 19 Ian. Alteti'a S'a regale, parintele Domnitoriului, alesu deputatu. Mare manifestare si entusiasmu: Vechi'a capitala a Romaniei iluminata splendida! Musice pe strade. — Primarulu incrocitu de orasiani a rugatu pe prefectu se fia intelpretulu loru spre a exprime guvernului bucuri'a si fericirea simtita de acésta alegere

ITALI'A. Florenti'a 17 Ian. Negotiarile privitórie la episcopi s'au terminatu. Regele a conferitu lui Bismark colieriulu Anunciatei. — Ricasoli si Visconti-Venosta au primitu ordinea Vulturului-Negru.

— Espunerea finantiara constata unu deficitu de 159 miliéne.

Florenti'a 18 Ian. — Parlamentulu — D. Scialoja a indicatu midiuloculu de a acoperi deficitulu de 185 miliéne, a presentatu proiectulu vindiarei bonuriloru eclesiastice, vindiare ce se va operá de catra clerú. Vindiarea va reportá 600 miliéne. Ministrulu spera ca clerolu va consimti. —

FRANCI'A. Pari'su 20 Ian. Imperatulu a adresatu una epistola catra ministru de statu in care dice: ca crede cu potintia a dá institutiuniloru imperiului tóta desvoltarea de cari sunt capaci, si libertatiloru publice una noua intindere fara a compromite puterea. Desbaterea adresei neadunandu resultatulu doritu orede, ca se póte suplini prin dreptulu de interpelare. Una alta modificare este de a tramite pe ministri la senatu si la camera, spre a sustiené afacerile departamenteloru loru. Delictele de presa voru fi supuse tribunaliloru correctionali; dreptulu de intr'unire se va acordá, inse regulatu. Prin aceste mesure afirma folóse si totudeodata incoronarea edificiului redicatu prin vointi'a nationale. Toti ministrii si au datu demisiunea.

— Unu decretu imperiale infocuiesce adres'a prin dreptulu de interpelare. Pentru a face una interpelare va trebui consimtiementulu a dóue biurouri in senatu si in patru biurouri in corpulu legislativu. Camerile voru votá séu ordiná dile pentru a se face interpelarea, séu tramiterea ei la guverno. Fiecare ministru va putea fi insarcinatu se represente guvernulu in amintea camerilóru.

Pari'su 21 Ian. Imperatulu a primitu demisiunea ce'i au presentatu ministrii Fuld, Randon, Chasseloup si Behic. D. Rouher remanendu ministru de statu e numitu la finantie, d. Niel, ministru de resbelu, admiralele Rigauld de Genouilly la marina, Forcade Delacoquette la lucrari publice.

„Monitorulu“ dice: Guvernulu in vi'a dorintia de a supune apretiarii corpuriloru mari ale statului motivelo politicei sale esteriére, este decisu a primi chiaru dela incepotulu sesiunii interpelatiunile asupra afaceriloru straine.

— Se asecura, ca s'a descoperitu una conspiratione in Egiptu contra vice-regelui, Halsm-Pasia, unchiulu vice-regelui ar fi siefolu conspiratii.

TURCI'A. Constantinopole 12 Ian. Ali-Pasia a refusatu propunerea ambasadorului Rusiei de a stabili in Cret'a spitalori neutre. Guvernatorulu Tesalici a distribuitu arme poporationilo u musulmane.

Cataro 19 Ian. Concentrari de trupe turcesci pe frontierile Montenegro. Credinti'a generala este ca unu conflictu este eminentu. Pórt'a nu va renunciá la ocuparea fortaretiei din Belgradu. —

GRECI'A. Aten'a 12 Ian. Deputatii au votatu 200.000 drahme pentru misiunea diplomatica estraordinara pe langa puterile mari, unu miliónu pentru cumperare de arme. D. Calergis merge la Pari'su, D. Metanos la Petropole, D. Brailas la Londr'a, D. Contuniotis la Florenti'a, D. Rangali la Washington, D. Mavrocordatos la Vien'a, D. Ypsilanti la Berlinu. Anglí'a si Franci'a au cerutu Greciei strícta neutralitate. Operationile in Cret'a sunt intrerupte din causa frigoloi celui mare.

— Una depesia din Trieste 19 Ian. anuncia: Aten'a 18 Ian. Mare victoria langa Heraclion contra 5000 turci. Mustafa atacandu Aghi'a Romeli fù respinsu cu pagub. Sphakiotii resculati in masa. — Camer'a elena a votatu unu miliónu pentru armare. —

RUSI'A. Petropole 12 Ian. Principele Dadian de Mingreli'a (in Circasi'a, langa Marea Négra) a cesu dreptorile sale de suveranitate Rusiei, contra unei indemnitati de unu miliónu de ruble. —

Novissimu. Vien'a 23 Ian. Mai. S'a imperatésa calatori adi la Zürich spre a visitá pre sor'a In. Sale contes'a Trani.

Imperatulu primi adi la amédi adres'a Ungariei in privinti'a legei de inarmare, si a binevoitu a si areta sperarea, ca unu rescriptu, care in scurtu se va emite, va redicá tóta indoiél'a adresei; Mai. S'a se dechiará, ca e gata a implení dorintiele tierei, indata ce prin incredere imprumutata va succede a delatorá dificultatile pentru formarea factuala a unui ministeriu ungaricu respundiatoriu. —

Indreptare: In Nr. tr. pag. 1 colón'a 2 serie 42 cetesce chiamatu; col. 2 facia a 4, serie 56 cit. sugare nu jugare.

J. B. Misselbacher et fii

in Sibiiu

isi recomenda depositele loru de tortiri de bumbacu, albe si colorite (vapsite) rosiu si venetiu unei favorabile cautari. Vendiarea se face en gros (cu redicat'a) et en detail in piati'a mare Nr. 327. 1—2

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.